

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

مدرسه علمیه الزهراء سلام الله علیها

شهرستان اهواز

پایان نامه سطح ۳ (کارشناسی ارشد)

عنوان

آیات رفق و مدارا در قرآن کریم با تاکید بر تفسیر المیزان

استاد راهنما:

فاطمه بال افکن

نگارنده:

کافیه دوس علی وند

سال تدوین

تابستان ۱۴۰۴

تحمیدیه

حمد و سپاس بی‌کران سزاوار کریم مهربانی است که این حقیر سراپا تقصیر را در دریای جهل و بی‌پناهی تنها رها نمی‌کند و همواره تکیه‌گاهی است محکم برای هر مخلوقی که تکیه‌گاهی ندارد. پیشانی بندگی بر خاک می‌گذارم و با زبانی که قاصر از شکر الطافش است شکر می‌گویم که توفیق داد تا این ذره‌ی بی‌مقدار قدمی کوچک در مسیر فهم آیاتش و تفقه در دینش بردارد.

تقدیم به

تقدیم به امام زمان (عج):

قطب عالم امکان

قائم آل محمد (عج الله تعالی فرجه الشریف)

باشد که غنای دفتر خالی از معرفت و تهی از دانشم، روشن به نام مقدسش باشد.

تقدیر و تشکر

از استاد راهنمای گران قدرم خانم بال افکن که وجودشان همیشه قوتی برای کارهایم بوده است و بدون شک انجام این پایان نامه بدون راهنمایی های ارزنده ایشان امکان پذیر نبوده کمال تشکر را دارم.

- ١٠- ديلمى حسن بن محمد ، أعلام الدين فى صفات المؤمنين، مؤسسه آل البيت عليهم السلام، قم، چاپ اول، ١٤٠٨ق.
- ١١- راغب اصفهاني حسين بن محمد ، المفردات فى غريب القرآن ، تحقيق صفوان عدنان الداورى، بيروت ، دارالقلم، ١٤١٢ ق.
- ١٢- رازى حسين بن على ابوالفتح ، روض الجنان و روح الجنان فى تفسيرالقرآن، مشهد، ناشر: بنياد پژوهشهای اسلامى آستان قدس رضوى، ١٣٦٥ .
- ١٣- زحيلي وهبه ابن مصطفى ، التفسير المنير فى العقيدة و الشريعة و المنهج، بيروت، دارالفكرالمعاصر، ١٤١٨ ق.
- ١٤- زمخشري محمود بن عمر ، الكشاف فى حقايق و غوامض التنزيل، بيروت ، دارالكتاب العربى، ١٤٠٧ ق.
- ١٥- صاحب بن عباد، اسماعيل بن عباد ، المحيط فى اللغة، ناشر: عالم الكتب، سال چاپ: ١٤١٤.
- ١٦- طبرسى حسن بن فضل ، مكارم الاخلاق، منشورات الرضى، بيروت، ناشر: مؤسسه الأعلمى للمطبوعات ١٣٩٢.
- ١٧- طريحي فخر الدين ، مجمع البحرين، ناشر: مرتضوى، تهران، ١٣٧٥.
- ١٨- فخر رازى محمد بن عمر ، مفاتيح الغيب، بيروت، دارالاحياء التراث العربى، ١٤٢٠ق.
- ١٩- فيض كاشانى محمد بن شاه مرتضى ، الوافى، اصفهان - ايران: مكتبة الإمام أميرالمؤمنين على (عليه السلام) العامة. ١٤٠٦.
- ٢٠- قرطبي محمد بن احمد ، الجامع لاحكام القرآن، بيروت، دار احياء التراث العربى، ١٩٦٦ م.
- ٢١- قرطبي شمس الدين ، تفسير قرطبي، بيروت، ناشر: دار إحياء التراث العربى، ١٤٠٥ - ١٩٨٥ م.

- ٢٢- كلینی محمد بن یعقوب ، علی اکبر غفاری، فروع الکافی ، بیروت لبنان: دار الأضواء، ١٤٠٥-١٩٨٥.
- ٢٣- ----- ، اصول کافی ، تهران - ایران: دار الکتب الإسلامیة، ١٣٦٣.
- ٢٤- لیشی واسطی علی بن محمد ، و حسین حسینی بیرجندی، عیون الحکم و المواعظ، مؤسسه علمی فرهنگی دار الحدیث. سازمان چاپ و نشر، قم، ١٣٧٦.
- ٢٥- متقی علی بن حسام الدین ، کنز العمال فی سنن الأقوال و الأفعال، بیروت - لبنان: مؤسسه الرسالة. ١٤٠٩-١٩٨٩.
- ٢٦- مجلسی محمد باقر بن محمد تقی ، بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار، قم، ناشر: دار احیاء التراث العربی، ١٤٠٤.
- ٢٧- مفید محمد بن محمد بن نعمان ، الامالی، تحقیق استاد ولی و علی اکبر غفاری، قم، کنگره شیخ مفید، ١٤١٣ ق.
- ٢٨- مصطفوی حسن ، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ١٣٦٨.
- ٢٩- نراقی محمد مهدی ، جامع السعادات، تحقیق سید محمد کلانتر، نجف، مطبعة النهان، بی تا.
- ٣٠- نجفی الجواهری محمد حسن ، جواهر الکلام، محقق: محمود قوچانی، چاپ هفتم، بیروت، ناشر: دار إحياء التراث العربی، ١٣٦٢ ش.
- ٣١- نوری حسین بن محمد تقی ، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، بیروت - لبنان: مؤسسه آل البيت (عليهم السلام) لإحياء التراث، ١٤٠٨ ق.
- ٣٢- واقدی محمد بن عمر ، المغازی، بیروت، ناشر : الأعلمی، بی تا.

۳- مقالات

- ۱- ایازی سید محمدعلی ، «اندیشه‌های اجتماعی در تفسیر المیزان»، مجله بینات، شماره ۳۴، تابستان ۱۳۸۱ش.
- ۲- انصاری عبدالله ، نقش رفق و مدارا در تربیت دینی، مجله گفتمان فقه تربیتی، پاییز و زمستان ۱۳۹۷، شماره ۱۷ .
- ۳- امیدی مصطفی و دیگران، سلامت اجتماعی و کارکردهای آن در جوامع شهری ، مجله مطالعات جامعه شناختی شهری، سال هفتم، شماره ۲۴، پاییز ۱۳۹۶.
- ۴- ایروانی جواد ، خاستگاه مدارا و عفو از دیدگاه قرآن و حدیث، نشریه الهیات و حقوق ، شماره ۱۷ ، ۱۳۸۹.
- ۵- بمانی نائینی مریم و دیگران، طراحی و اعتبار یابی مدارا بر آموزه های اسلامی ، فصلنامه علمی علوم تربیتی از دیدگاه اسلام، شماره ۲۷، زمستان ۱۴۰۳.
- ۶- جلیلی ابوالحسن ، سیره پیامبر در برخورد با ناهنجاری‌ها، فرهنگ کوثر، ۱۳۸۸ ، شماره ۷۸.
- ۷- جودکی حجت الله ، رویکرد قرآن در نقد و انتقاد، فصلنامه نقد کتاب تاریخ، سال اول و دوم، شماره ۲۰۱، بهار و تابستان ۱۳۹۲.
- ۸- سید کلان محمد و صادق ملکی آوارسین، تبیین مفهوم سلامت اجتماعی بر اساس دیدگاه قرآن کریم، نشریه اسلام و سلامت، دوره پنجم، شماره اول، بهار و تابستان ۹۹.
- ۹- صحرایی اردکانی کمال، «نقد و بررسی حدیث در تفسیر المیزان»، علوم حدیث، شماره ۳۷ و ۳۸، پاییز و زمستان ۱۳۸۴ش.
- ۱۰- طباطبایی محمد حسین ، «زندگی‌نامه خودنوشت علامه سید محمدحسین طباطبایی»، نشریه گلستان قرآن، شماره ۱۳۶، آذر ۱۳۸۱ش.

- ۱۱- طباطبایی سیده فاطمه و اعظم عسکری ، شرایط و قلمرو مدارا در قرآن و سنت، نشریه معرفت سال بیستم، فروردین ۹۸، شماره اول.
- ۱۲- عسگری علی و محمد شارع پور، «گونه شناسی مدارا و سنجش آن در میان دانشجویان دانشکده های دانشگاه تهران و دانشگاه علامه طباطبایی»، تحقیقات فرهنگی ایران، شماره ۸، زمستان ۱۳۸۸.
- ۱۳- فتح آبادی حسین ، امکان سنجی تساهل و مدارا در مجازاتهای شرعی، فصلنامه مطالعات میان رشته ای فقه، شماره ۱، زمستان ۱۳۹۹.
- ۱۴- قیاسی جلال الدین ، اصول سهولت و مدارا در سیاست جنایی حکومت اسلامی، فصلنامه پژوهشی معارف اسلامی، ۱۳۸۵، شماره ۳.
- ۱۵- مهدی زاده امیر و دیگران، تحلیل مؤلفه های رفق از دیدگاه لغت شناسان اندیشمندان و منابع اسلام، فصلنامه علوم حدیث، سال بیست و هفتم، شماره ۲.
- ۱۶- محمدی نسب راضیه ، پایان نامه رفق و آثار تربیتی آن در خانواده در پرتو قرآن و روایات، دانشگاه معارف اسلامی، قم، کارشناسی ارشد، ۱۴۰۱ ش .
- ۱۷- محمدی ری شهری محمد ، گذشت از دیگران زمینه ساز غفران الهی، روزنامه قدس، ۱۴۰۳/۷/۲۱ ، شماره ۱۰۴۸۲، ضمیمه رواق.
- ۱۸- میدی فاضل ، محمد تقی داورى، و بقیه، تساهل و تسامح دینی پویایی و بالندگی یا التقاط و انحراف؟، کیهان فرهنگی، ۱۳۷۵، شماره ۱۳۵.
- ۱۹- نقیب زاده محمد ، «مقایسه دو تفسیر علامه طباطبائی (المیزان و البیان)» ، مجله معرفت، آبان ۱۳۹۳ش، شماره ۸.
- ۲۰- نوایی علی اکبر ، سماحت و سهولت یا تسامح و تساهل اسلامی، اندیشه حوزه، ۱۳۷۹، شماره ۲۴.

۴-سایت اینترنتی

۱-جوادی آملی عبدالله ، تفسیر سوره نساء ، جلسه ۷۱، برگرفته از سایت پایگاه اطلاع رسانی اسراء، <https://javadi.esra.ir>

۲- مصباح یزدی محمد تقی ، منشأ پیدایش اصلاح و افساد در جهان آفرینش، منتشره شده در پایگاه اطلاع رسانی آثار حضرت علامه مصباح یزدی (<https://mesbahyazdi.ir>).

۵-سخنرانی

۱-بیانات رهبری در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام و اتحادیه‌ی رادیو و تلویزیون‌های اسلامی ۱۳۹۴/۰۵/۲۶، سایت khamenei.ir .

۲-بیانات مقام معظم رهبری، بیانات در جلسه پرسش و پاسخ دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۸۲/۲/۲۲.